
Trine Søndergaard & Nicolai Howalt
(Tekst: Jane Fletcher)

Trine Søndergaard & Nicolai Howalt How to Hunt

Early Morning Surprise: tre mænd kryber sammen ved en improviseret trækonstruktion, mens et par fødder klædt i klude stikker frem tæt ved som eneste tegn på en fjendes tilstedeværelse. De tre hoveder i profil betragter tavst og intenst en bjørn, der passerer deres lejr. Dyret er delvist skjult af buskads og små nåletræer, men dens runde snude er tydelig, og en lige linje kan trækkes fra løbet på jægerens gevær og direkte til glimtet i dyrets øje. *Early Morning Surprise* (ca. 1865) er et tableau, en tour-de-force af kunst og kunstighed konstrueret i studiet af den skotske fotograf William Notman, som emigrerede til Canada i 1865 og åbnede en række meget succesrige fotografstudier over hele landet. Notman opfangede "en forhøjet interesse for jagt som fritidsaktivitet" og dermed en kommerciel mulighed, og han udgav tre fotografimapper i 1866: *Caribou hunting*, *Moose hunting* og *Sports pastimes and pursuits in Canada* (1).

Trine Søndergaard & Nicolai Howalts nyere serie *How to Hunt* kan ved første øjekast ligne en objektiv registrering af en række jagter, der foregik i deres hjemland Danmark, fjernt fra Notmans canadiske konstruktioner. Faktisk består *How to Hunt* af en række digitalt manipulerede fotografier, lige så 'forfalskede' som skottens for at vise en bestemt historie. Sammenligningen gælder på endnu et niveau: Notmans fotografier afspejler "en forhøjet interesse for jagt som fritidsaktivitet", i modsætning til en kamp for overlevelse i den canadiske vildmark. Tilsvarende er Søndergaard og Howalt primært optaget af måden, hvorpå jagt i dag *rekonstruerer* det, der engang var nødvendigt for at overleve. Som de forklarer det i et interview, "kan jagt i dag ses som en ritualiseret opførelse".(2) Den er blevet en "iscenesat handling, der gentager menneskets oprindelige forhold – udført som en hobby inden for en civiliseret ramme".(3) Ifølge Anna Krogh fandt dette skift sted i Danmark i 1500-tallet, da "det, der oprindeligt havde været en måde at overleve på, blev til adelen og overklassens domæne", om end jeg formoder, at hendes korte historie ikke medregner Grønland, som blev en dansk koloni i 1721.(4) Jagt som fritidsbeskæftigelse er trods alt de velnærede og velbjergedes privilegium.

Hvis de nutidige jagter, som Søndergaard og Howalt har afbildet, refererer til specifikke kulturhistoriske traditioner, gør deres fotografiers formelle kvaliteter det også. De kan anskues i det vestlige maleris tradition, hvor rigidom synliggøres gennem mæcenvirksomhed og en stor detaljerighed i oliemaleriet, det være sig landskabet eller den jagt, der animerer det; trofæerne, som er lagt frem til beskuelse og måling; eller de kunstfærdige stillebener, som består af vildt og andet jagtbytte. Med tiden blev det selvfølgelig fotografiet, som fremstillede alle de nævnte ting. Mere usædvanligt er det måske, når Søndergaard og Howalt anvender et greb, som lader den samme person optræde mere end én gang i et billede og således privilegerer narrativ sekvens frem for en enkelt signifikant scene. Deres brug af dobbelteksponering og digital manipulation antyder varigheden af en bestemt jagt og giver udtryk for en hel begivenhed; begyndelsen, midten og slutningen.

De færdige monteringer genskaber et væld af aktivitet, af riffelskud og fuglevinger og løbende hunde. I *Sidste Såtten* bevæger den samme hund sig hen over billedet fra højre mod venstre. I *Flintebjerget* flytter en jæger med hat vægten fra det ene ben til det andet, før han stiller sig an og løfter sit gevær. I begge tilfælde er adskillige øjeblikke blevet kombineret i ét billede for at fremkalde et alternativ til det afgørende øjeblik, som så ofte tillægges fotografi.

Uanset den efterfølgende manipulation er de enkeltdele, som udgør Søndergaard og Howalts færdige fotografier, skudt *en plein air* frem for i et studie, og mange af dem giver smukke mindelser om tidlige morgener, tåge og frisk luft. Selv om mennesket måske nok har gjort en dyd ud af erobringen, er der dog en fornemmelse af, at landskabet stadig kan undgå dominering. Vi ser årstiderne bevæge sig igennem serien af fotografier. Det grønne græs bliver til sneklædte vidder, og jorden indhyles i tåge. Ja, jægerens tilstedeværelse i landskabet virker mindre som et hævdvundet forhold mellem menneske og natur end som et overgreb på denne. Det, at folk jager for fornøjelsens skyld, mens de ser så godmodigt excentriske ud, formår blot at forstærke den væmmelse, som den type 'jagt' fremkalder i mig. Når det er sagt, ligner ikke alle Søndergaard og Howalts jagtbredre ideelle kandidater til Monty Pythons 'Upper class twit'. Et hurtigt kig på jagt-hjemmesider afslører, at de fleste jægere er iklædt selvlysende orange veste: en fornuftig sikkerhedsforanstaltning. Som kontrast er nogle af Søndergaard og Howalts mest foruroligende billeder dem, hvor jægerne er klædt i camouflage og skjult mellem træerne. Det er dybt chokerende pludselig at opdage én, der lurker faretruende i underskoven og kigger tilbage på én. En *stalker*, en snigskytte, en sammenbidt galning: Det giver én kuldegysninger. Dette er kamp, og i ét fotografi ser det ud, som om mindst én af de tre jægere har ryggen til kameraet, hvilket understøtter Susan Sontags betragtning om, at "et kamera sælges som et angrebsvåben".(5) Med et fint greb er Søndergaard og Howalt pludselig blevet jægerne, og jægerne er blevet deres bytte.

How to Hunt er ikke et åbenlyst politiseret eller polemisk værk; fotografierne har åbenbart ikke til formål at enten offentligt fordømme eller tolerere aktiviteten. Men det lykkes dem smukt at fange fritidsjagts sære, fordrejede forhold til naturen. På en sigende og raffineret manér går Søndergaard og Howalt ind på den udnyttelse og kulturelle kommercialisering af naturen, som jagt udgør, mens de lader én længes efter at genfinde et autentisk forhold til jorden.

- 1 <http://www.collectionscanada.ca/>
- 2 Udtalelse fra kunstnerne i samtale med Jane Rowley
- 3 www.galerie-poller.com/artists/Howalt/howalt-howtohunt_all.htm
- 4 Anna Krogh, *The Hunting Ground i How to Hunt*, 2005, Artpeople, København, upagineret
- 5 Susan Sontag: *Fotografi: essays om billede og virkelighed*, 1985, Fremad, København, p.15

Oversat fra engelsk af Steffen Maarup

Artiklen har før været gengivet i det engelske tidsskrift 'Portfolio', november, 2007
